Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	336 Rk1a
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2024/7375	12.11.2024

Viite
HE 157/2024 vp

Yhteyshenkilö
Emma Blomqvist

Eduskunnan talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustaa

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia, rahanpesun selvittelykeskuksesta annettua lakia ja muita näihin liittyviä lakeja. Muutosten tarkoituksena on tehostaa tietojenvaihtoa viranomaisten ja rahanpesun ja terrorismin estämisestä annetun lain mukaisten valvojien välillä. Siihen kuuluu tiedonkulun parantaminen ja valvonnan tehostaminen sen varmistamiseksi, että Suojelupoliisi saa tarpeelliset tiedot poliisilta, vero- ja ulosottoviranomaisilta sekä muilta asiaankuuluvilta viranomaisilta. Esityksessä osoitetaan myös suojelupoliisin tiedonsaantiin sen jälkeen jääneitä puutteita, kun suojelupoliisin rooli muuttui esitutkintaviranomaisesta tiedusteluviranomaiseksi tiedustelulakien voimaantullessa.

Esityksessä ehdotetaan myös tietojenvaihdon esteiden poistamista rikostorjunnassa. Tämän saavuttamiseksi rahanpesun selvittelykeskuksen rahanpesurekisteritietojen käsittelyä koskevia säännöksiä täsmennetään tietojen keräämisen, tallentamisen ja rekisteristä poistamisen osalta siten, että säännökset vastaavat paremmin tietosuojasääntelyn ja toiminnan tosiasiallisia vaatimuksia. Lisäksi rahanpesurekisterin tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä täydennetään luottolaitosdirektiivin kansallisella voimaansaattamisella. Tämä mahdollistaa tietojen luovuttamisen sekä Finanssivalvonnalle että Euroopan keskuspankille tilanteissa, joissa Euroopan keskuspankki toimii pankkivalvojana.

Lopuksi ehdotetaan, että epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten muotoa ja sisältöä koskeva valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin. Sen sijaan ehdotetaan, että rahanpesun selvittelykeskukselle annettaisiin valtuus antaa tarkentavia määräyksiä ilmoitusten muodosta ja sisällöstä.

Kaiken kaikkiaan esityksen tavoitteena on vahvistaa ja tehostaa kansallista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevaa sääntelykehikkoa tiedonvaihtoa parantamalla ja sääntelyä selkeyttämällä. Ehdotuksella ei ole mitään taloudellisia vaikutuksia viranomaisille, koska tiedonvaihdon ehdotetaan tapahtuvan nykyisten rakenteiden puitteissa, eli se ei siis edellytä lisäresursseja. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valtakunnan ja maakunnan välinen toimivallan jako

Ahvenmaan valtuuskunta katsoo 13.7.2016 päivätyssä lausunnossaan nro 15/16, diaarinumero D 10 16 05 2, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaiset toimenpiteet kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

Maakunnan hallitus valvoo rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain noudattamista kiinteistönvälityksestä annetussa maakuntalaissa (2019:68) tarkoitettujen kiinteistönvälitysliikkeiden ja vuokrahuoneiston välitysliikkeiden osalta. Tästä säädetään eräiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetun presidentin asetuksen (478/2024) 1 §:n 2 momentissa.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun mukainen Ahvenanmaan valvontavalta koskee myös Ahvenanmaan maakuntalainsäädännössä tarkoitettuja rahapeliyhteisöjä sekä elinkeinonharjoittajia ja yhteisöjä, jotka välittävät näiden rahapeliyhteisöjen tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumismaksuja ja osallistumisilmoituksia. Valvonta on siirretty Poliisihallitukselta Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle. Tästä säädetään eräiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetun presidentin asetuksen (478/2024) 1 §:n 1 momentissa.

Näkemyksiä

Maakunnan hallitus kannattaa ehdotuksia, joiden tarkoituksena on tehostaa tietojenvaihtoa viranomaisten ja rahanpesun ja terrorismin estämisestä annetun lain mukaisten valvojien välillä.

Maakunnan hallitus kannattaa ehdotusta siitä, että rahanpesun selvittelykeskukselle annettaisiin määräyksenantovaltuus epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen muodosta ja sisällöstä. Maakunnan hallitus edellyttää kuitenkin, että määräykset ovat jatkossa saatavilla myös ruotsiksi. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 36 §:n 1 momentin mukaan maakunta on yksikielisesti ruotsinkielinen ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen virkakieli on ruotsi. Ahvenanmaan itsehallintolain 38 §:n mukaan valtakunnan viranomaisten tulee kommunikoida Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa ruotsiksi. Kielilain (423/2003) 32 §:n 2 momentin mukaan kaksikielisen

viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet tulee antaa suomen ja ruotsin kielellä. Kielilain 35 §:n 3 momentin mukaan viranomaisten tulee toiminnassaan vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten käyttämistä ja, jos olosuhteet sitä edellyttävät, julkisen vallan on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin kansalliskieliin liittyvien sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten tarpeiden turvaamiseksi.

Maakunnan hallituksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva valvonta on hyvin riippuvaista siitä, että raportit, analyysit ja muu viranomaismateriaali on saatavilla ruotsiksi ja että toiminnan kannalta olennaisista tiedoista kerrotaan ruotsiksi hyvissä ajoin. Tämä on ratkaisevan tärkeää, kun työskennellään viranomaisten ja rahanpesun ja terrorismin estämisestä annetun lain mukaisten valvojien välisen tietojenvaihdon kehittämiseksi, tehostamiseksi ja parantamiseksi.

Muilta osin maakunnan hallituksella ei ole kommentoitavaa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Ministeri Ingrid Zetterman

Oikeusasiantuntija Emma Blomqvist